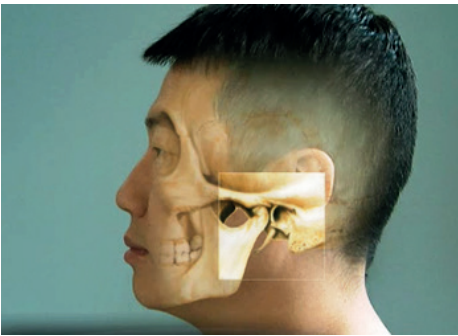

KAS İSKELET SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KLİNİK KARAR VERME

Prof. Dr. Meryem Yavuz van Giersbergen, Prof. Dr. Gülümser Argon

GİRİŞ

Kas iskelet sistemi yaş grupları arasında önemli farklılıklar gösterir. Genel olarak kas iskelet değerlendirmesi ekstremitelerin ve vertebral kolonun değerlendirilmesi üzerine odaklanır. Kas iskelet fonksiyonlarının, bedenin diğer bölümleri ile ilişkili olarak değerlendirilmesi, diğer beden sistemlerinin muayenesine eklenmiştir. Örneğin ağız muayenesinin bir bölümü olarak temporomandibular eklemlerin fonksiyon muayenesi yapılır, rektal ve pelvik muayene yapılırken gaita ve idrar boşaltımında rol alan kaslar değerlendirilir, akciğer tanılması yapılırken solunumda etkili kaslar muayene edilir.

Resim 1. Mandibula Muayenesi

Kaynak: <http://batesvisualguide.com/MultimediaPlayer.aspx?multimediaid=6091358> Erişim

Tarihi: 14.06.2016.

Kas iskelet sistemi tanılmasında inspeksiyon ve palpasyon kullanılır. Kas iskelet yapıları palpe edilirken bireye herhangi bir ağrı, hassasiyet veya diğer duyarlılıkları (his, duyarlık) bildirmesi söylenir. Eklemleri muayene etmek için hareket

Laboratuvar Yöntemleri

Biyokimyasal yöntemler: Kemik metabolizması ile ilgili olarak; serum kalsiyum ve fosfor miktarı, alkalen fosfataz, asit fosfataz düzeyleri, kanda üre, ürik asit, serum proteinleri, protein elektroforezi başvurulan yöntemlerdir.

Hematolojik yöntemler: Eritrosit, sedimantasyon hızı, hemoglobinin miktarı, eritrosit sayısı, lökosit sayısı, lökosit formüllü, kanama ve pıhtılaşma zamanı, gerektiğinde kemik iliği incelemesi yapılır.

Serolojik ve bakteriyolojik yöntemler: ASO, lateks fiksasyon testi, C reaktif protein gibi romatolojik testler, Tüberküloz için PPD, brusella ve salmonella için aglutinasyon testleri, kist hidatik için Casoni Weinberg testi, enfeksiyon düşünülen dokulardan bakteriyolojik tetkikler yapılabilir.

Hormonal yöntemler: Kemik metabolizmasını direkt veya dolaylı olarak etkileyen parathormon, kalsitonin, tiroid hormonları, kortizon, östrojen gibi hormonların düzeylerinin tespit edilmesi gerekebilir.

Ameliyat öncesi yapılması gereken incelemeler: Tam kan sayımı (Hemoglobini hematokrit, eritrosit ve lökosit sayısı, trombosit sayısı) sedimantasyon hızı, üre ve kan elektrolitleri düzeyi, karaciğer fonksiyon testleri, kan gazları, elektrokardiyografi, akciğer radyografisi, kanama ve pıhtılaşma zamanı, kan grubu tayini ve kan verilecekse cross match yapılmalıdır.

SONUÇ

Kas iskelet sistemi tanı aşamasında, hastanın hikâyesi alınırken sorunlarının saptanmasında hastaya yardımcı olunmalı, fizik değerlendirme ve tanı yöntemleri için hasta hazırlamalıdır. Sağlık personeli, hasta ve ailesine tanı yöntemlerini açıklamalı; olanak varsa kullanılacak araç gereci göstermeli, hasta ve yakınlarının sorularını yanıtlamalı, tanı işlemlerinin ne kadar süreceğini, işlem sırasında ve sonrasında hastanın neler hissedeceğini, rahatsızlık duyup duymayacağını, tanı işlemi nedeniyle gelişebilecek yan etkilerin belirtilerinin neler olduğunu, bu belirtiler görüldüğünde hastanın ne yapması gerektiğini anlatmalıdır. Kas iskelet sistemi sorunları her yaşta görülmekle birlikte yaşla arttığı söylenebilir. Bu sisteme özgü sorunların belirlenmesinde ilk adım doğru değerlendirme ve değerlendirme sonucunda elde edilen veriler dayanarak klinik karara varılabilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Altun NŞ (2002) "Ortopedi ve travmatolojide muayene ve tanı yöntemleri". Ortopedik travmatoloji. Ed: Alturfan AK. İstanbul: Nobel tıp kitapevleri, ss:8-18.
2. Arıncı K, Elhan A (2001) Anatomi. 3. Basım, Ankara: Güneş kitapevi Ltd. Şti., 1-18.

3. Bates' Visual Guide Video. (2016). <http://batesvisualguide.com/MultimediaPlayer.aspx?multimediaid=6091358>. Erişim Tarihi: 14.06.2016.
4. Bickley L. S., Hoekelman R.A. (2004) Bates' Fizik Muayene Rehberi. Çev Ed. Özsüt H., Tetikkurt C., Vatanserver S., İstanbul: Nobel tıp kitapçevleri. 483-553.
5. Clinical Assessment of the musculoskeletal system provided by arthritis research UK. 2016. <http://www.arthritisresearchuk.org/health-professionals-and-students/student-handbook.aspx>. Erişim Tarihi: 14.06.2016.
6. Halluks Valgus Tedavisi. (2015). <https://halluksvalgus.wordpress.com/> Erişim Tarihi: 14.06.2016
7. Hooken GB, Blackwell W, (2011) Vital for Nurses: Health Assessment, Wiley-Blackwell.S.178-192
8. Ellis M, Çev: Berk H (2002) Aksama ve Yürüme. Probleme dayalı öğrenim yaklaşımıyla Temel Cerrahi Bilimler. Çev. Ed. Terzi C. İzmir: Dokuz Eylül yayıncılık, 410-415.
9. Extremities. (2016). <http://nurseslabs.com/nursing-assessment-cheat-sheet/> Erişim Tarihi: 10.06.2016
10. Fuller J, Schaller-Ayers J (1990) Health assessment a nursing approach. Philadelphia: J.B. Lippincott Comp., 240-267.
11. Gross JM., Fetto J., Rosen E. (2015) Musculoskeletal Examination. Wiley Publication ISBN: 9781118962749
12. Kurt MA (2005) Eklem genel bilgi. Erişim tarihi 14.06.2016 <http://anatomi.uludag.edu.tr/EklemGenel.pdf>
13. Saalis R (2016). Examination skills of the musculoskeletal system Self-study program. American Academy of Family Physicians. Kansas.
14. Smeltzer SC, Bare BG (2004) Brunner& Suddarth's textbook of medical-surgical nursing. 10. Basım. Philadelphia: Lippincott Williams&Wilkins, 2002-2075.
15. Şendemir E (2005) İskelet kaslarına giriş. Erişim tarihi 14.06.2016 http://anatomi.uludag.edu.tr/es_iskeletkasinagiris.pdf
16. Weber J, Kelley J (2014). Health Assessment in Nursing, 5th Edition, Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia.
17. What in the world is Hallux Walrus? (2016) <http://www.footcare.net/blog/post/what-in-the-world-is-hallux-walrus.html> Erişim Tarihi: 14.06.2016
18. Wilson SF, Giddens JF (2013) Health Assessment for Nursing Practice, 5th Edition, Mosby Elsevier, St.Louis. Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia.
19. Yavuz M. (2014). Kas iskelet sistemi fonksiyonlarının değerlendirilmesi. Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Ed. Karadakovan A, Eti Aslan F. Geliştirilmiş 3. baskı. Akademisyen Tıp Kitabevi. Adana. ss. 1229-1239.